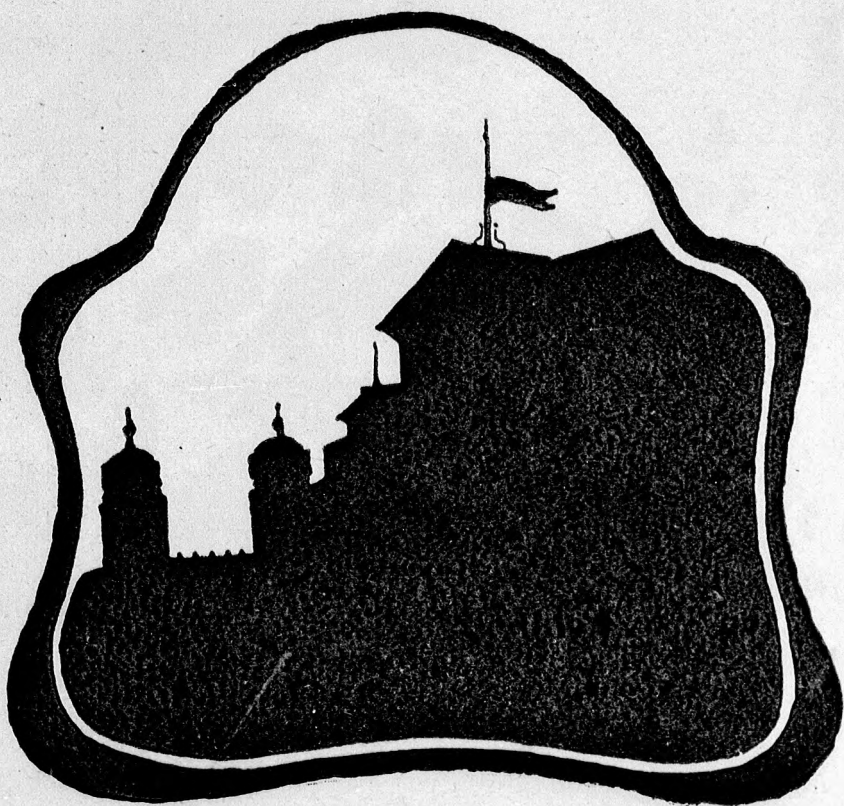

A VÁROS

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMÜVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Főszerkesztő:

DR. K. TÓTH MIHÁLY
tanácsnok.

Felelős szerkesztő:

KONCZ ÁKOS
főlevéltáros, lb. tanácsnok.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelenik minden hó 1-én
és 15-ik napján.

SZERKESZTŐSÉG:

Városház, Földszint 8. Ide kérjük a kéz-
iratokat.

KIADÓMIVÁLTAL: Városi könyvnyomda-vállalat irodája, mely az elő-
fizetési díjakat és hirdetések felveszi.

Kiadótulajdonos: Debreczen szab. királyi város könyvnyomda-vállalata.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városháza, földszint 8. szám.
Ide kérjük a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

== KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. ==

Főszerkesztő: Dr. K. TÓTH MIHÁLY tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS főlevéltáros, tb. tanácsnok.

Márk Endre

Debreczen sz. kir. város egyhangulag megválasztott polgármestere.

Városunk törvényhatósági bizottsága folyó hónap 10-én tartott közgyűlésében „unanim consensu“ Márk Endre m. kir. udvari tanácsost, a debreczeni ügyvédi kamara elnökét, a tiszántul ref. egyházkerület és kollégiumi ügyészét városunk polgármesterévé választotta meg, a nyugalomba vonult Kovács József helyébe, aki tizenkét éven át vezette a város ügyeit azzal a tiszteletreméltó buzgalommal és lelkiismeretességgel, melyet megválasztása alkalmából programjában megígért.

A távozót illesse tisztesség, az érkezőt tiszteletteljes köszöntés!

Márk Endre m. kir. udvari tanácsost az egész város osztatlan bizalma ültette a polgármesteri székbe. Egyedüli jelölt volt ezen diszes és nagy felelősségű állásra, mintegy bizonyosságul annak, hogy a város körül eddig szerzett érdemeinél fogva ezt az egyedüli jelölést valóban kiérdemelte. Jelölésénél leomlottak a választók közé gyakran emelt kőfalak, a politikai ellentétek egyakaratan forrottak össze: a Márk Endre egyhangu megválasztásában.

Harcok, melyek keserűséget okoznak és sokszor sebeket vágnak az érzékenyebb lelkeken és a társadalom rendjében, nem előzték meg a polgármesteri választást. Valamint a béke jegyében született meg a Márk Endre megválasztásának gondolata, ép oly nemes hangon lett végrehajtva egyhangu megválasztása, igazán örömeire mindazoknak, akik egy hosszú élet munkásságának jutalmát és megbecsülését az egyenlő akaratan végrehajtott választásban látják és jutalmazták.

Márk Endre érdemeit ékes szavakban méltányolták Domahidy Elemér főispán és Baltazár Dezső ref. püspök urak a közgyűlésen. Igazi férfiak ajkairól hangoztak el az elismerő szavak a megválasztott eddigi működése felett. Nem sablonos, udvarias, csillogó szavak voltak ezek, hanem a közélet hű munkásainak az őszinteség jegyében elmondott *igazságai* és ítéletek azon férfiu felett, aki hivatva lesz munkatársaival Debreczen sz. kir. város haladó nagyságát betetőzni. Jólesett látnunk, hogy városunk két hatalmas szellemi vezetőjének szavai élénk viszhangra találak a törvényhatósági bizottsági tagok egyetemében és az egyhangu választás már a jövőből is előtörő dicsőítő éneke volt ama remény megvalósulásnak, hogy *Márk Endre* nagy tervét siker koronázza, eszméi győzedelmeskednek és működése nyomán új hajtások, erős ágak és várost diszítő virágok fakadnak Debreczen sz. kir. város régi nemes törzsén.

Márk Endre programbeszédében kiemelte, hogy neki megválasztásánál semmi hátsó gondolata nincs. Erről mindannyian megvagyunk győződve, ismerve a megválasztott multját és közéleti szereplését. Szép, fontos és egy egész férfit kívánó állásaiban mindenkor az önzetlenség jegyében dolgozott és igazi altruista volt a szó legnemesebb értelmében. Esze és szive együttesen vezették eddigi pályáján és mivel, aki negyven éven át kitartó hűséggel halad az egyenes, mindenki által látott uton, egész bizonyossággal meg is marad azon, bizton hisszük, hogy Márk Endre jövő működése csak folytatása lesz azon érdemeknek, melyeket városa körül eddig is bokorszámmal szerzett.

Szívünköl óhajtjuk, hogy valóra váljanak nemes, városunkat boldogító, gazdaságilag erőssé tevő tervei. Erőt is kitartást adjon neki a Mindenható és az a tiszteletteljes szeretet és megbecsülő bizalom, mely *Őt*, a közélet eddigi hű munkását Debreczen sz. kir. város polgármesteri székébe emelte, ne hagyja el sohasem.

K. Á.

Tisztújító közgyűlés.

1914 december 10. és 11-én.

Városunk törvényhatósági bizottsága f. hónap 10. és 11-ikén tartotta meg tisztújító közgyűlését. Domahidy Elemér főispán elnöklésével. A bizottsági tagok nagyszámban jelentek meg a választás megejtésére. Mint előre látható volt, polgármesterré egyhangú lelkesedéssel *Márk Endre* m. kir. udvari tanácsost, a debreczeni ügyvédi kamara elnökét, a tiszántuli ref. egyházkerület és kollégium ügyészét választották meg, mint olyat, aki majdnem negyven évi közszereplésével rászolgált polgártársai egységes bizalmára. Márk Endrének a munka volt mindenkor az eszményképe és munkáját, akaraterejét sohasem fordította önös célok elérésére, hanem az általa képviselt, vagy pártok, eszmék diadalára. Elvei voltak, amelyekért mindenkor helyt állott. Bámulatosszorgalma, szervező és alkotó képessége mindig eredményt értek el. Maradandó és negyven éves munkásságát dicsérő érdeme az, hogy közpályáján önös célok, magánérdekek nem vezették. Altruista volt mindenkor, amit tett, amiért fáradt, azt a köz javáért tette, nem csodáljuk tehát, ha a nagyközönség teljes és egységes hizalma. Őt jelölte és választotta meg Debreczen sz. kir. város polgármesterének. Modern gondolkozásu, művelt lelkű, a munkát megbecsülő ember kerül személyében a polgármesteri székbe, akinek akarata, épen azért, mert az az igazság elvén nyugszik, érvényesülni fog minden vonalon. És ezen becsületos szándéku akaratnak bizonyára gazdag eredménye is lesz, mert *Márk Endrének* eddigi áldásos szereplésében a közjóra irányuló törekvését mindenkor siker koronázta.

Az új polgármester körvonalozta programját, melyet élénk tetszéssel fogadott a közgyűlés. Eszmék, megvalósítandó eszmék zöme ez a program, mely, hisszük, hogy megvalósul a munka szellemi műhelyében. Biztosítékunk erre az új polgármester gazdag tudása, dus tapasztalata, enerzsiája, munkaszeretete és a törvényhatóságban, mint vele együtt munkáló szervben vetett bizalma.

Isten áldása legyen működésén!

*

Domahidy Elemér főispán délután 3 órakor a következő beszéddel nyitotta meg a választó közgyűlést:

Tekintetes Törvényhatósági Közgyűlés!

Nehéz és rendkívüli időben, a hadi állapot elszán küzdelmei közepette vagyunk kénytelenek esedékessége folytán tisztújító közgyűlésünket megtartani.

Hat viszontagságos esztendő letelte után jutottunk el a mai napon ahhoz a mértföldmutatóhoz, amely a város közügyeinek intézésével és vezetésével megbízott tisztviselők egy nagy részének mandátumát megszünteti.

Eddigi tapasztalataim szerint Debreczen város törvényhatóságának bizottsága mindenkor fel tudott emelkedni arra a magaslatra, hogy a megejtett választásoknál sem családi összeköttetés, sem politikai hovatarozandóság, sem más egyéb szubjektív tekintetek befolyása alatt nem állott, hanem a méltányos igazságnak megfelelően oldotta meg e nagy felelősséggel járó feladatát. Bizton hiszem és remélem, hogy ez most is így lesz, a közgyűlés bölcsesége megtalálja az egyéneket, akiket megnyilatkozó bizalmával megajándékozni jónak lát.

Felkérem azon tisztelt pályázó urakat is, akikre nézve netalán a választás kimenetele csalódásokat hozna, ne csüggedjenek, hanem teljesítsék a sors által részükre kijelölt helyen kötelességüket, mert hiszen senki a saját maga bírása nem lehet, mindnyájunknak alá kell vetnünk magunkat embertársaink bírálatának.

Ezek előrebocsátása után szívesen üdvözlöm a nagy számban megjelent bizottsági tag urakat, a választási közgyűlést ezennel megnyitom. Ezen közgyűlésünk jegyzőkönyvének vezetésére *Körner Adólf* nyugalmazott főjegyző urat, az ügyeszi teendők ellátására pedig *Kölcsény Sándor* dr. tb. tiszti ügyész urat kérem fel.

Kovács József polgármester emelkedett ezután szólásra. Alkotmányos gyakorlatunknak megfelelően jelentem, hogy én és tisztársaim az 1914. év végéig nyert megbízatásunk leteltével tiszti állásunkat a közgyűlés rendelkezésére bocsátjuk s én, aki öre vagyok a törvényhatóság pecsétjének, ezt a pecsétet leteszem a főispán ur ő méltóságának kezébe. E bejelentésemet nem tudom megtenni anélkül, hogy meg ne köszönjem annak idején megnyilvánult bizalmukat. Köszönetet mondunk a főispán ur őméltóságának és a törvényhatósági bizottság minden egyes tagjának hivataloskodásunk alatt nyújtott szíves támogatásáért, amelyet a város javára irányuló munkássággal igyekeztünk meghálálni. E munkánk eredményeire kitérni most nem volna helyénvaló,

IFJ. BARTHA ISTVÁN
DEBRECEN, KOSSUTH-UTCA 35.

KÖVEZŐ-MESTER ÉS
UT-ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ

Elvállal kociútak, gyalogjárdák, udvarok, kapubejáratok kiburkolását terméskővel, kockakővel vagy téglával, vidéken is. Költségvetéssel szívesen szolgálok. — Telefon 785. szám.

mégis fölemlitek néhányat közülök, mint amelyek Debreczen modern várossá fejlesztésének alapjául szolgáltak. Sikerült elérnünk, hogy amiért elődeink ugyszólván évszázadokon át buzgólkodtak: a tudományegyetem Debreczenben létesült. Fölemliti a villamosművek kiépítését, amely a gyáripár kifejlődésének lehetőségét biztosította, továbbá a vízvezetéki és a csatornaművek létesítését. Meglészönte a saját, valamint Körner Adolf főjegyző és Könyves Tóth Mihály dr. kulturtanácsnok nevében, hogy a törvényhatóság a mult közgyűlésen nyugdíjazásukhoz hozzájárult. Beszédét ezekkel a szavakkal végezte: Óhajtom, hogy ez a város boldoguljon és virágozzék. (Éljenzés és taps.)

Ezután áttért a közgyűlés a napirendre: a *tisztújításra*.

Freund Jenő dr. ajánlatára a közgyűlés a jelölőbizottság tagjaiul Degenfeld József grófit, Kenézy Gyula dr. udvari tanácsost és Körösi Kálmán drt választotta, az elnöklő főispán pedig Szentkirályi Tivadart, Rickl Antalt és Debreczeni Lajost nevezte ki.

Rövid szünet után, mely alatt a jelölést megajtották, *Domahidy Elemér* főispán jelentette, hogy a kandidáló-bizottság a polgármesteri állásra az egyetlen pályázót, *Márk Endre* udvari tanácsost jelölte s a közgyűlés lelkes tetszésnyilvánításai közben enunciólta, hogy *a törvényhatósági bizottság egyhangu közfelkiáltással Márk Endrét választotta meg Debreczen város polgármesterévé*.

A főispán indítványára Degenfeld József gróf, Kernhoffer József, Balkányi Miklós dr., Bacsó Dezső dr. és Polgári József tagokból álló küldöttség hívta meg *Márk Endrét*, aki diszmagyarba öltözve lépett a terembe. Hosszas éljenzés és taps köszöntötte az új polgármestert, akit *Domahidy Elemér* főispán a következő tartalmas és szép beszéddel üdvözölt:

Méltóságos Polgármester Ur!

Tisztelettel hozom tudomására, hogy a törvényhatóság egyhangulag hozott lelkes határozatával Debreczen sz. kir. város polgármesteri állására Méltóságodat választotta meg. Felhasználom örömmel az alkalmat, hogy első legyek, aki a közgyűlési terem falai között szívem melegével üdvözöljem Méltóságodat, mint a törvényhatóság első tisztviselőjét. Régi tevékeny és szorgalmas közkatonája volt eddig is Méltóságod e város közügyeinek, amelyek intézésénél lelkiismeretes munkásságot fejtett ki.

Ugyszólván az egész város közönségének bizalma fordult ma Méltóságod felé azon biztos tudatban, hogy e nemes város fejlődése és felvirágoztatásának előbbre vitele igaz emberére talált. Nagy reményekkel és várakozásokkal tekintünk Méltóságod jövőbeni működése elé s épen ezért nem könnyű feladat várakozik reá felelősségteljes, fontos állásában. —

Ismerjük azonban kiváló kvalitásait, mely megnyugtat bennünket arra nézve, hogy a feladat nehézségeivel könnyen megbirkózni képes leend.

Nekem, mint e város kormányzó főispánjának, kötelességemet képezi, hogy Méltóságod működése felett felügyeletet és ellenőrzést gyakoroljak, ezen kötelességem teljesítésénél biztosíthatom jóakaratu támogatásomról, egyszersmind felkérem, hogy ajánldozzon meg Méltóságod is bizalmával, mert a bizalomteljes, őszinte és nyílt együttműködés van hivatva biztosítani azon szent célt, hogy városunk javára mindketten mentől eredményesebben közreműködhessünk. A mindenható Isten áldását kívánom Méltóságod működésére, hogy azt szerencsével, sikerrel és fényes eredménnyel kíséрге.

Amidőn a polgármesteri állás jelvényeit, a hivatalos pecsétet ezennel átadom, egyben felkérem, hogy a hivatalos esküt letenni sziveskedjék.

Márk Endre polgármester ezután letette az esküt, majd megtartotta székhoglalóját:

Tisztelt Közgyűlés!

Hálát adok mindenekelőtt az isteni böles gondviselésnek, hogy e nehéz időkben, midőn a jogtalanul megtámadott édes haza szabadságának és területi épségének megmentésében egyesítette a nemzet minden fiának nemcsak szívét, de tetterejét is, megengedve nagy kegyelméből érnem azt, egyakarattal engem hívott e város vezetésére, a polgármesteri székre.

Önök, mélyen tisztelt tagtársaim, jól tudják azt, hogy bár nem vagyok e nemes város szülőtte, nekem mindig gyönyörűség volt majdnem négy évtizeden át polgártársaimtól nyert különböző társadalmi pozíciókban e városnak különösen kulturális és emberbaráti intézményeiért minden erőmmel tevékeny munkát végezni. E munkám közben sohasem volt hátsó gondolatom és amint Önök eddig betöltött állásaimnak kellő mérlegelése alapján jól tudhatják, nem is lehetett kívánságom e reám ruházott nagy bizalmi állásnak betöltése.

Sokáig haboztam, a nekem felkinált újabb szolgálati mező elfogadása felett, sok minden más mellékkörülményeken kívül főleg azért, mert az én koromban elhagyni annak az egyháznak és kollégiumnak szogálatát, amely engem, egykori növendékét, annyi meleg szeretettel vett körül és most új munka terheit venni fel, nem kevés erkölcsi bátorságot kívánt. Önök azonban elhitették velem lassanként azt, hogy épen e nehéz időkben én vagyok arra hivatott, hogy a létező bajokat Önökkel együtt, mint első munkás, helyes munkabosztás és munka-vezetés mellett eloszlássam.

Ezek után közelebb térek feladatom rövid megvilágításához.

Néhány héttel ezelőtt engem polgártársaimnak igen tekintélyes része a polgármesteri állásra kijelölven, ugyanakkor meghallgatva vázlatosan azon

törekvéseket és célokat, amelyeket megválasztásom esetére megvalósítani töreksem. Ráműtattam a kultúra terén a magasabb fokú képzés, tehát az egyetemi oktatás továbbfejlesztése céljából a *gazdasági egyetemi fakultásnak* ide beillesztésére. A *polgári iskola* ügyének, továbbá *ipari és kereskedelmi szakiskoláknak* fejlesztésére. Az *elemi iskoláknak községi alapon leendő legsürgősebb rendezésére*. Megjelöltem egyes *katonai, vasuti, közlekedési, posta-lávirói főbb hivataloknak* milyen módon leendő biztosítását és idekötését. Ráműtattam egyes középítkezésekre és ezzel kapcsolatban *városrendezési* kérdésekre; a városi szegényügynek szükségszerű továbbfejlesztésére. Akkori előterjesztésem teljesrokonszenvvel találkozott. Azoknak tehát ismétlésébe most nem bocsátkozom.

De mert városunknak egyik fontos tényezője hogy e kérdésre egy kissé mégis kitérjek.

Önök mindnyájan jól tudják, sőt értelmi színvonaluk magas volta előttem igazolja is, hogy a város kulturájának jelentékeny kulcsa és tényezője a kereskedelmi élet fejlesztése. Életerős, a fejlődő korrallal haladni tudó, becsületes üzleti elveket valló kereskedelem emeli az idegenforgalmat, magához vonja és leköti a vidéket. A város kereskedelmi életébe bevont és ahhoz így hozzá is szoktatott ügyének közt kifejlődik a kölcsönösség nyomán igen sok fontos kérdés. A város virágzó kereskedelmi gócponttá fejlődik. E városban a kereskedők érdekképviselete több mint kétszáz éve létesült. Elmult egy félszázada annak, hogy szakiskolát létesített. E testület minden tagjának már csak a történelmi fejlődés nyomán is mint jelentékeny és kiváló fejlődésre-hivatott kultúrtevézőknek velünk tömörülnie kell. Az országos nagy politikai kérdések mellett igyekezzünk több erőt és időt szakítani jó helyi kereskedelmi és azzal harmóniában álló városi ipari politikának megteremtésére.

Teremtsünk új helyzetet. A régi kereskedelmi tradíciókat, amelyek a legtávolabbi vidékeket is idekötötték, vegyük elő, lássuk be, hogy a múlt század második felében történt mulasztásunk nemcsak Erdély nagy kereskedelmi forgalmát vette el tőlünk helytelen vasuti politikánk miatt, de további mulasztásokkal a nagy magyar alföld vasuti hálózatának irányítását is vidéki szomszédainknak engedték át. Egyesek háztartásának megkönnyítése céljából is törekedjünk az ide közlekedő vonatoknak javításával a hozzánk gravitáló vidék behozatali és kiviteli kereskedelmét halaszthatlanul magunkhoz kötni szociális érdekeink védelme céljából is.

Nagy gondot fordítsunk arra, hogy becsületes, szolid üzleti elveket valló kereskedőink jóakaratu erkölcsi támogatásban részesüljenek, a kereskedelem métegyét képező tisztességtelen versenyt törekedjünk erőinknek teljes fölhasználásával innen kiszorítani.

Engedjék meg még Önök, hogy e nehéz napokban néhány szót szóljak a *vallásfelekezetekről*. Kijelentem és fogadom, hogy a város egyetemes érde-

keinek szigorú megóvása mellett igyekezni fogok a különböző vallásfelekezetek jogos igényeinek a viszonyosság és egyenlőség alapján, tehát az igazság alapján leendő kielégítésére. Szeretettel kérem önöket, kerüljenek mindenkor kivánságaikban, valamint közgyűlési vitáikban és határozataikban mindent, ami a felekezeti békét zavarhatná.

Tisztelt Közgyűlés! Nem ragyogó beszédekre, hanem a munkát szerető és megbecsülő emberekre van nekünk szükségünk. Tehát beszédes munkára. Önök jól tudhatják, hogy már elég hosszúra terjedt életemnek legnagyobb részét munkában töltöttem el, dolgozni akarok magam is, de megkivánom ugyanakkor azoktól is, akiket az Önök bizalma munkatársul mellém állít, hogy minden idejüket a városnak szenteljék és velem együtt csak a város javát munkálják. Nem mondom én azt, hogy a városnak fizetett szolgálói leszünk. De éreznünk kell, hogy e város érdekeinek szolgálatára azért hivattunk, mert ez a köznek az érdeke.

Végül a főispán felé fordulva, köszönetet mondott a főispán üdvözlétéért és kijelentette, hogy a törvényhatóság kormányzójának bizalmát a város érdekeiért kifejtendő munkássággal óhajtja kiérdemelni.

Ezután *Ballazár* Dezső dr. püspök a törvényhatósági közgyűlés nevében üdvözölte az új polgármestert.

Méltóságos Polgármester Ur!

Debreczen város törvényhatósági bizottságának egyhangú bizalmában olyan lelki okmányt vett magához, amelynek betűi ennek a nemes városnak megszentelt hagyományaitól tündökölnék. Tündökölnék, mert hiszen ezek a hagyományok a lelkiismereti szabadság és magyar nemzeti művelődés világosságának jegyében állanak. A világosság fejlesztette itt ki a gazdasági erőt s e két erő kölcsönhatása tette nagygyá Debreczent s megérdemeltté azt a hírnevét, aminek emelése és régi fényében világoltatása most elsősorban a méltóságod feladata lett.

Gyönyörű, de sulyos feladat. Sulyos különösen, amikor a háboru zivatara összebontotta a legrendezettebb viszonyok szálait is. A feladat teljesítésére nem előlegezett, hanem egy egész férfi élet szakadatlan munkájával, nemes küzdelmeivel, önzetlen áldozatosságával megszolgált bizalom teljességében bocsátjuk Méltóságodat. Bizalmunkat lelkesedéssé emeli hatalmas székfoglalója, amelyből a jövő „nagy Debreczen“ képét látjuk elénk tükröződni becsületes munkára alapozott szilárdságával; mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi, közművelődési és vallás-erkölcsi életének összhangba hozott és kielégített igényeivel.

A Méltóságod tiszta kezére nagy reménységgel tekintünk, erős kezétől sokat várunk. Felvilágosult lelke magaslátán már előre az ellentétek kiegyenlítését látjuk; jóságos szíve melegében pedig a bé-

kés, megértő társadalmi együttműködést s az emberbaráti intézmények felvirágzását. Mi, a törvényhatósági bizottság tagjai, oda ajánljuk Méltóságodnak ragaszkodásunk melegét, segítő erőnk legjavát. Vegye ezeket hozzá a maga erejéhez és hasznosítsa együtt Isten segedelmével városunk és hazánk javára.

Következett a *főjegyzői* állás betöltése. Domahidy Elemér főispán két szavazatszedő küldöttséget alakított; az egyiknek elnöke Kardos László, tagjai Kertész Imre, Geiger Simon, jegyzői Vass Károly dr., Kiss Sándor dr., a másiknak elnöke Nagy Lajos dr., tagjai Sesztina Jenő, majd Ujfalussy József dr. és Ungár Jenő, jegyzői Tatay Zoltán dr. és Vásáry András dr. voltak. Közölte ezután a főispán, hogy a kandidáló bizottság első helyen Vargha Elemér dr. tanácsnokot, második helyen Csóka Samu tanácsnokot jelölte s mivel husznál több bizottsági tag szavazást kívánt, azt elrendelte.

Beadtak összesen 176 szavazatot, ebből

<i>Csóka Sámuel</i>	83
<i>Vargha Elemér dr.</i>	79

szavazatot kapott, három szavazólap üres volt s így a közgyűlés 4 szavazattöbbséggel Csóka Samut választotta meg polgármesterhelyettes-főjegyzővé.

Árvaszéki elnökké egyhangulag *Roncsik* Lajos eddigi árvaszéki elnököt választották.

Tiszti főügyészé egyhangulag *Magoss* György dr. eddigi tiszti főügyészt választották.

Az első tanácsnoki állásra *Vargha* Elemér dr. eddigi tanácsnok választatott meg 116 szavazattal *Boldisár* Kálmán dr. 45 és *Rejtő* Jenő dr. 1 szavazata ellen.

A második (*kultur*) tanácsnoki állásra *Csűrös* Ferenc dr. református főgimnáziumi tanár választatott meg 86 szavazattal *Szikszói-Szabó* László dr. 74 szavazata ellen.

A harmadik (*gazdasági*) tanácsnoki állásra *Medgyaszay* Miklós eddigi tanácsnok választatott meg 83 szavazattal *Grunner* Lipót 76 szavazata ellen.

A negyedik tanácsnoki állásra *Szabó* Kálmán eddigi tanácsnok választatott meg 90 szavazattal *Vásáry* István dr. 66 szavazata ellen.

Ötödik tanácsnok lett *Vásáry* István dr. városi aljegyző, egyhangulag.

Hatodik tanácsnok lett *Tóth* Emil dr. eddigi tanácsnok, egyhangulag.

Alügyész lett *Dóczy* Emil dr. eddigi alügyész, tb. főügyész 92 szavazattal; ellenjelöltje *Barna* László dr. volt.

I. árvaszéki ülnök lett : *Vargha* Károly ; II. árvaszéki ülnök lett : *Kovács* Kálmán, mindketten közfelkiáltással megválasztva.

I. aljegyző : *Szabó* Elek ; II. aljegyző : *Zöld* József ; III. aljegyző : *Hegedüs* István dr. ; IV. aljegyző : *Tatay* Zoltán dr.

Házipénztáros : *Csapó* László ; gyámpénztáros : *Koszorus* Kálmán ; adópénztáros : *Szabó* István.

Mint hogy az idő ekkor már későre járt, a közgyűlést félbeszakították s az elnöklő főispán pénteken délután 3 órára tüzte ki a tisztújítás folytatását.

*

A törvényhatósági bizottság pénteken délután folytatta a választó közgyűlést Domahidy Elemér főispán elnöklésével, mely alkalommal a közgyámi állásra *Kiss* Kálmánt választották meg 65 szavazattal *Nagy* Gyula 46 szavazatával szemben.

Mátai biztos lett egyhangulag *F. Nagy* Sándor, gyám-pénztári ellenőr *Nagy* Sándor számvevő 56 szavazattal *Thieszen* Artur 54 szavazatával szemben. Gazdasági felügyelővé a közgyűlés egyhangulag *Vadász* Emilt választotta meg.

Rendőrfogalmazó lett *Roncsik* Jenő dr. 66 szavazattal *Balla* Bertalan dr. 52 szavazatával szemben.

I. oszt. közigazgatási fogalmazónak a közgyűlés egyhangulag dr. *Vass* Károlyt, II. oszt. közigazgatási fogalmazóvá szintén egyhangulag dr. *Miszi* Károlyt választotta meg.

Irnokok lettek : *Dull* József és *Somosi* Sándor. Ezzel az összes állásokat betöltötte a közgyűlés.

Majd Domahidy Elemér főispán szép beszédet intézett az új tiszti-karhoz, felhíván őket, hogy a város érdekében dolgozzanak és vegyék például az új polgármestert, akinek vezetése és irányítása mellett szolgálják a város javát.

Miután a megválasztott tisztviselők letették az esküt, *Márk* Endre udvari tanácsos, polgármester felkérte a tisztviselőket a becsületes és szorgalmas munkára. Majd a főispánhoz fordulva, hálás köszönetet mond azért a pártatlan igazságszeretetért, mellyel Ő Méltósága a közgyűlést vezette. Lelkéből beszél, midőn azt kívánja, hogy a főispán nemes munkáját hazánk és városunk javára sokáig végezhesse teljes szellemi és testi erőben.

A közgyűlés éljenzéssel fogadta *Márk* Endre udv. tanácsos, polgármester egyenes, szép beszédét, mely szívből fakadva, megtalálta az utat a szívek felé.

A főispán végül köszönetet mondott a szavazatszedő bizottság tagjainak lelkiismeretes munkájáért és a közgyűlést berekesztette. A hitelesítési közgyűlés idejét december 14-ik napjának délután 3 órájára tüzte ki.

*

Midőn a közgyűlés lefolyásáról beszámoltunk, örömmel üdvözljük városunk illusztris polgármesterét és megválasztott tisztikarát. Tesszük ezt annál nagyobb örömmel, mert meg vagyunk győződve, egyrészt arról, hogy *Márk Endre* udvari tanácsosban a város és a tisztikar egy oly férfiut nyert, aki a tisztviselők munkásságát, lelkiismeretes tevékenységét méltányolni fogja és egyéniségének értékével, súlyával, szellemi erővel biztosítja városunk haladását és fejlődését. Örömmel üdvözljük a régen szolgáló, újra beválasztott és ujonnan elválasztott tisztviselőket, akik bizonyára tehetségük legjavával, szorgalmukkal és becsületes igyekezettel fogják végezni kötelességeiket. Ez alkalommal kérjük az új tanácsot, hogy vegye szeretetébe és figyelmébe a tisztikart, amely alatt azt is értjük, hogy az egymás megbecsülése révén, ha állásban különbözünk is, szeretetteljes benső viszony fejlődjék ki a tanács és tisztikar között. Csakis az együttes működés, egymás erőinek megbecsülése, a tehetség, rátermettség és munkaszeretet megbecsülése biztosíthatja a közös munka áldásos eredményét.

Polgármesteri jelentés 1913. évről.

(Folytatás.)

A város tisztikarának társadalmi és irodalmi munkássága 1913. évben.

Debreczen sz. kir. város tisztikara az 1913. évben is élénk részt vett városunk társadalmi életének minden mozgalmában. Kulturális és emberbaráti intézményeink vezetésében és pártolásában nagy tevékenységet fejtettek ki, míg többen közülök különböző irányú munkásságukkal az irodalom terén is működtek, végül többen a tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlés engedélye alapján az egyes pénzintézeteknél, ipari és gyári vállalatoknál és vasutaknál igazgatósági és felügyelőbizottsági tagságot töltöttek be. Irodalmi téren működtek: Boldisár Kálmán tb. tanácsnok, mezőrendőrkapitány, aki a Csokonai-körben fáradhatatlanul dolgozik, dr. K. Tóth Mihály tanácsnok, ki a helyi lapokban irt magvas cikkeket és „A Város” című hivatalos lap főszerkesztője, Hamar László gyámpénztári ellenőr irt szépirodalmi cikkeket, Herpay Gábor képesített levéltáros különböző tudományos és történeti közleményeket, Koncz Ákos tb. tanácsnok főlevéltáros az általa szerkesztett „A Város” című lapban sok cikket és kiadta „Debreczen sz. kir. város büntetőjogának fejlődését 1548—1750-ig a város tekintetes tanácsának támogatásával, Zoltai Lajos muzeumőr nagybecsű történeti és regészeti cikkeket irt nagy tudással és alapossággal, dr. Hegedüs István tb. tanácsnok, aljegyző egy

egész sorozatot irt mezőgazdasági kérdésekről, melyek „A Város”-ban jelentek meg, dr. Tüdös Kálmán tiszti főorvos és dr. K. Szalay Béla tb. főorvos egészségügyi kérdésekben jeles cikkeket irtak, dr. Tatay Zoltán aljegyző értékes városrendezési és fejlesztési cikkekkal keltett megérdemelt figyelmet, Zsigmond Sándor tisztviselő az egyetem kérdésében irt alapos cikkeket, Rác Lajos tisztviselő, gazdasági egyesületi titkár, a Gazdasági Lapokat szerkeszti nagy szakértelemmel. Nagy Gyula tisztviselő adóügyben irt tájékoztató cikkeket, Széll István irodalmi munkásságot fejt ki a helyi lapokban.

Debreczen sz. kir. város elhalt tisztviselői 1913.

Városunk tisztikarát sem kimélte a halál, elszólítván egyeseket a munka teréről. Emlékeztünk legyen állandó közöttünk. Az elhunytak végtisztességén a tisztikar testületileg vett részt.

Elhunytak ez évben:

Boross Lajos tb. rendőrfogalmazó.

Simonffy János városi faraktáros.

Kovássy Gyula h. leltárbiztos.

Boross Rác Lajos született 1844 április 18-ikán Hódmező-Vásárhelyen, gimnáziumot végzett és kereskedelmi akadémiái szakvizsgát tett, később szinigazgató, majd operaénekes és a debreczeni színház tagja és rendezője volt. 1890-ben jött a városhoz mint mezőrendőrkapitánysági iktató, később megkapta a tb. fogalmazói címet.

Simonffy János városi faraktárnok, hosszú időn keresztül lelkiismeretes buzgalommal végezte a rábizott teendőket. Elhunyt március 8-ikán. Jótékony, áldott lelkű ember hunyt el benne.

Kovássy Gyula született 1854 aug. 12-ikén. Iskolái végeztével a gazdasági pályára lépett, az 1896. évi tisztviselő választásnál helyettes leltárbiztosnak választotta meg a város törvényhatósági bizottsági közgyűlése.

A városi számadások állása 1913.

Az 1913. év folyamán a törvényben és szabályrendeletben előirt módon a pénztárvizsgáló bizottság a pénztárakat több ízben megvizsgálta és a vizsgálatot a záradékkal ellátta. A vizsgálati jegyzőkönyvek tanúsága szerint a pénztárakat a bizottság mindig rendben találta. A hitelek és előlegek a megszabott időre elszámoltattak és tekintetben a legnagyobb lelkiismeretességet és pontosságot tapasztaltam.

Az alábbi rovatokban bemutatom a házi- és alapítványi pénztárak 1913. évi bevételeinek és kiadásainak zárószámadását, továbbá a városi vállalatok mérlegét és eredmény számláját, valamint mindazt, ami a város gazdasági és pénzügyi háztartásában történt.

A zárószámadás bevételi és kiadási tételei meg vannak okolva a főszámvevő ur jelentésében.

Az év folyamán igyekeztünk minden alkalmat felhasználni a jövedelmek fokozására, vezérelvünk volt a takarékoság, természetesen csak ott, ahol ez nem esett a létesítendő ügy rovására. Különösen fokoztuk a bérjövedelmeket, mert egyensúlyban akartuk tartani a bevételt az évről-évre emelkedő kiadásokkal. Ennek dacára nem zárkozhattunk el a kölcsönök felvételétől és a városi Tanács megtette az előkészületeket a tervbe vett nagykölsön felvételére, ez azonban az 1913. évben beállott nyomasztó pénzügyi viszonyok miatt nem volt lebonyolítható és így a város kénytelen volt rövidebb lejáratu függőkölcsönöket felvenni a tekintetes törvényhatósági közgyűlés hozzájárulásával és a nagyméltóságu Belügyminiszter ur jóváhagyásával.

Debreczen szabad királyi város bevételeinek összesítése 1913. évben.

Cimek	korona	fill.
I. Sámsoni birtok	17,799	63
II. Nyírmártonfalvai birtok	11,833	69
III. Szováti birtok	131,675	37
IV. Debreczeni birtok	578,758	95
V. Hortobágyi puszta	286,444	73
VI. Ménes	45,323	04
VII. Erdőség	563,389	48
VIII. Városi épületek	498,099	33
IX. Városi fürdő	25,866	12
X. Közvágóhid	128,051	35
XI. Cserép- és téglagyártás	28,623	62
XII. Könyvnyomda	15,000	—
XIII. Fuvarozás	507	05
XIV. Javadalmak	133,642	93
XV. Vásárvám és piac	120,726	36
XVI. Tartozások és kamatai	467,750	95
XVII. Közigazgatás	111,937	64
XVIII. Egyházak, iskolák és közművelődési intézetek	14,894	05
XIX. Városi rendőrség	24,129	70
XX. Városi színház	5,277	20
XXI. Városi közművek	144,358	27
XXII. Árvaszék	—	—
XXIII. Katonai- és illetőségi ügyoszt.	848	—
XXIV. Községi megadóztatás	904,481	99
Összesen : 4.271,064	66	

Debreczen szabad királyi város kiadásainak összesítése 1913. évben.

Cimek	korona	fill.
I. Sámsoni birtok	3,414	81
II. Nyírmártonfalvai birtok	—	—
III. Szováti birtok	30,497	55
IV. Debreczeni birtok	73,894	30
V. Hortobágyi puszta	180,907	88
VI. Ménes	48,615	90
VII. Erdőség	261,244	08
VIII. Városi épületek	172,358	85
IX. Városi fürdő	21,781	33
X. Közvágóhid	80,816	06
XI. Cserép- és téglagyártás	—	—
XII. Könyvnyomda	41,528	73
XIII. Fuvarozás	18,963	68
XIV. Javadalmak	7,964	97
XV. Vásárvám és piac	33,384	19
XVI. Tartozások és kamatai	1,527,105	01
XVII. Közigazgatás	613,453	99
XVIII. Egyházak, iskolák és közművelődési intézetek	455,044	—
XIX. Városi rendőrség	447,903	70
XX. Városi színház	21,250	47
XXI. Városi közművek	332,280	58
XXII. Árvaszék	88,314	39
XXIII. Katonai- és illetőségi ügyoszt.	56,519	80
XXIV. Községi megadóztatás	803	07
Összesen : 4.518,047	34	

Debreczen sz. kir. város 1913. évizárószámadása.

Jelentem, hogy a főszámvevő ur által összeállított 1913. évről szóló zárószámadást városunk törvényhatósági bizottsága 1914. évben tartott közgyűlésében tárgyalta és jóváhagyta :

	korona	fill.
A házipénztár rendes bevétele volt :	3.967,481	70
” ” rendkívüli ” ”	10.197,874	30
” ” átmeneti ” ”	173,561	57
Összesen : 13.338,217	57	
	korona	fill.
A házipénztár rendes kiadása volt :	4.524,881	69
” ” rendkívüli ” ”	9.296,489	16
” ” átmeneti ” ”	511,798	53
” ” pénztármaradvány	5,748	16
Összesen : 14.338,917	57	

Ha az 1913. évi költségvetésben előirányzott összegeket a tényleg befolyt és kiadott összegekkel összehasonlítjuk, a végeredmény, vagyis a pénztári maradvány egy és ugyanaz lesz és pedig:

1. Rendes bevétel előirányozva: 4.451,300 korona 69 fillér, tényleg befolyt: 3.967,481 korona 70 fillér, vagyis kevesebb: 483,818 korona 99 fillér; rendkívüli volt 477,000 korona, befolyt: 10.197,874 korona 30 fillér, vagyis több: 9.720,874 korona 30 fillér; átmeneti befolyt: 173,561 korona 57 fillér.

Tehát elő volt irányozva: 4.928,300 K 69 fill.
Tényleg befolyt . . . . . 14,338,917 „ 57 „
Vagyis több . . . . . 9,894,435 „ 87 „

Ezen összegből a rendes bevételnél mutatózó kevesbbségi összeget levonva: 483,818 korona 99 fillér marad. Bevételi többlet: 9.410,616 korona 88 fillér.

Rendes kiadás előirányozva 4.466,575 K 08 fill.
Kiadott tényleg . . . . . 4.524,881 „ 69 „
Vagyis több . . . . . 58,306 „ 61 „
Rendkívüli kiadás előirány. 641,725 „ 20 „
Tényleg kiadva . . . . . 9.296,489 „ 16 „
Vagyis több . . . . . 8.834,763 „ 55 „
Átmeneti kiadás kiadva. . . . . 511,798 „ 53 „
Vagyis több . . . . . 511,798 „ 53 „

Tehát elő volt irányozva: 4.928,300 korona 28 fillér, tényleg kiadva: 14.333,169 korona 38 fillér, vagyis több: 9.504,868 korona 69 fillér. *Összesítés:* Bevételi többlet: 9.410,616 korona 88 fillér, kiadási: 9.404,868 korona 69 fillér. *Különbőzet,* mint készpénz maradvány: 5748 korona 19 fillér.

Letétszerű alapok tiszta vagyona 1913 végén.

Az alap neve.	korona.	fill.
Ármos Bálint hajléktalanok menedék-alap	9,153	04
Ármos Bálint mentőegyesület-alap	19,238	20
Boldizsár-alap	220	14
Csanak ösztöndíj-alap	1,159	55
Csokonai-szobor-alap	5,265	44
Dóczy Gedeon nevére tett iparisk. ösztöndíj-alap	278	15
Dohányosi-alap	1,544	16
Emlékkerti alap	14,922	72
Fiumei emlék-alap	2,756	83
Fumagalli Károly-alap	3,973	24
Gyermek kórház-alap	1,274	71
Kelemen-alap	5,815	59
Kövesdy gyermek felruházási alap	263,101	84
Kövesdy szegényházi alap	31,647	22
Kövesdy dologházi alap	17,528	79
Kövessy színmű-pénztár	2,135	79

Az alap neve.	korona.	fill.
Mayer Lipót hagyatéka	3,446	02
Meszéna-alap	103,464	72
Muzeum államsegély-alap	4,139	86
Városi muzeum-alap	5,050	92
Nagy Janosné szegényházi alap	5,254	48
Nagy Jánosné népkonyha-alap	2,600	58
Nápolyi gályarab emlék-alap	1,039	76
Nagy András-féle siketnéma-alap	5,759	01
Nagy András-féle vakintézeti alap.	7,439	08
Nyugdíj-alap	581,322	21
Ónodi Szabó Péter-alap	2,837	98
Papay-alap	202	23
Reviczky-alap	341,761	94
Sáska Károly-alap	5,889	92
Városi színháznyugdíj-alap	2,023	82
Szilágyi P. Imre-alap	1,419	58
Telgdy K. László irodalmi alap	2,631	76
Tiszaármentesítő-alap	43,710	70
Vecsey Viktor-alap	5,802	36
Steinfeld óra-alap	2,282	90
Szakácsi András dologházi alap	10,438	34
Özv. Szilágyi Károlyné-alap	8,805	08
Pincér ipartársulati iparos tanonc iskola	492	07
Összesen:	1.427,840	83

A házipénztári alapok tiszta vagyona 1913.

Az alap neve	korona	fill.
Alamizsna váltság-alap	129,442	53
Dülöuti alap	40,352	12
Csatorna-alap	26,098	67
Elhagyott gyermekek segély-alapja	10,759	66
Felsőbb leányiskolai alap	201,896	—
Földi pénztár	114,969	44
Gazdasági forgótőke	50,000	—
Ingtatlanszerzési alap	434,406	19
Iparközéptanodai alap	23,088	42
Ipariskolai építési alap	26,374	38
Iparos tanonciskolai alap	58,788	44
Kórházi betegápolási alap	91,386	82
Községi adótpótló-alap	1.807,865	80
Kövezetvám-alap	50,999	43
Szegény-alap	70,248	45
Szépítési és kisajátítási alap	154,784	45
Színházi alap	1,705	95
Téglagyári betegápolási alap	1,517	47
Tüzi váltság-alap	100,415	51
Világítási alap	122,808	22
Összesen:	3.517,798	95

A közelgő karácsony.

Más években a szeretet ünnepén béke szállt az emberek lelkére és a családok boldogságos körében ünnepelték a Megváltó születésének emlékezetét. Összegyűlt ezen szent napokban a család és imádságos ajkak küldték az ég felé üdvözlőiket: Glória in excelsis Deo!

Az áldott béke azonban most elszállott a földről. Vértivatarok között küzdenek hőseink a nemzeti becsületért, a megtámadott hazáért. Legendás idők ujhodtak fel és milliók állanak fegyverben, harcoló félistenektől népesült meg a csatatér. Nemzetünk fiai a harctéren fáradnak, szenvednek. Itthon a nemzet egyeteme imádkozik győzelmükért... szerencsés hazajövetelükért... Nem egy családban gyászba öltözött lelkek siratják támaszuk elvesztését, hadbavonult keresőjük hősi halálát korán elmaradt özvegyek, apátlan árvák hullatják könnyeiket, anyák szive vérzik és a fájdalom sulya alatt megroskadnak az erős apavállak. Itt-ott a kinzó bizonytalanság cseppenkint veszi el az élet-erőt azoktól, akik nem tudják él-e még a harcba ment, vagy jeltelen sirban álmodik a győzelemről. Menyasszonyi szivek élnek tépelődés között, vajjon visszajön-e az, kivel boldogságos életet reméltek élni? A szeretet, a köny és az imádság, a lelki élet eme hármasság nagyhatalma odatekint a haremezőre, ahol ma vérszrózsák nyílnak és a dicsőség piros és a halál fekete virága terem...

Remény és kétség váltakoznak a szivekben ezer ágyudőrejtől hangos és

reszkető világban... Nem tudjuk, mikor tér vissza az áldott béke, melynek már eddig is nagy ára van... Bizunk azonban az Istenben, aki igazságos, harcunkban eddig is velünk volt... Bizunk hős fiaink rettenthetetlen bátorságában, hazaszeretetében, tiszta fegyverei győzelmében. Ott, hol az erő, honszerlem és igazság ölelkeznek, ott csak dicsőség teremhet. Ez a tudat adjon erőt azoknak, kiknek szereteteik a harmezőn fáradnak, ez a gondolat enyhítse mindazok lelkét, akik szívük felét küldték győzni, vagy halni a harctéren a hazáért és nemzeti becsületért...

Az ünnepi órákban azért ne fogadjon el szeretetünk... Nyilják meg szívünk és erszényünk azok javára, akik a távolban értünk harcolnak és azokért, akik álmatlan éjjeleken siratják kenyérkeresőjük távollétét. Segítsünk a hadbavonultakon, azok itthon maradt családján, a sebesülteken és mindazokon, akik eme nehéz napokban kétszeresen rá vannak utalva a résztvevő és cselekvő szeretet áldástosztó műveire...

A szeretet ünnepén adjuk oda szívünk, lelkünk minden virágát azoknak, kik ebben a virágtalan időszakban, a nélkülözések gyötrelmei között, ajkukon és szívükben hazaszeretettel és önfeláldozással küzdenek a hazáért, a nemzeti becsületért...

Győzelmünkért imádkozzunk a bethlehemi jászolbölcsőnél, kérvén az isteni gyermeket, hogy vezesse fiainkat diadalról-diadalra, dicsőségről-dicsőségre...

Glória in excelsis Deo!

Koncz Ákos.

Felhívás és kérelem!

Össze óhajtom gyűjteni a mi és szövetségeseink igazságos háborujára vonatkozó adatokat, hogy azok a városi levéltárban megőrizve időtlen időkhig hirdessék a haza és a nemzeti becsület megvédésében folytatott küzdelmeinket. Ezen munkám teljességére magam kevés vagyok, azért hazafias tisztelettel felkérem városunk nagyrabecsült közönségét, hogy ezen, majdan történelmi becsesl biró adatok gyűjtésében méltóztassanak támogatni.

Nemzeti dicsőségünk, hazaszeretetünk, harcoló fiaink vitézségének, polgáraink és a magyar haza minden hű fiának emlékezete és dicsérete lesz ez a gyűjtemény.

Éppen azért felkérem városunk tisztelt közönségét méltóztassék eme történelmi idők adatait megőrzés végett levéltárunk részére címemre megküldeni. Köszönettel fogadok a mozgósítás óta érkezett lapokat, folyóiratokat, a háborúra és harcviselésre vonatkozó hirdetőseket, szóbeli adatokat, az elesett hősök dicső halálát jelentő gyászjelentéseket és egyáltalában minden adatot, mely most folyó dicsőséges küzdelmeinkre vonatkozik. A beérkezett adatokat időrendben csoportosítom és így a közönség buzgó támogatása mellett egy egész történelmi emléket gyűjtök össze eme nagy napokról, melyekben nemzetünk minden fia kiveszi részét a küzdelemből és áldozatból.

Kiváló tisztelettel

Debreczen, 1914 november 21-én.

Koncz Ákos,
főlevéltáros, tb. tanácsnok.

Mirek.

— **Hitelesítő közgyűlés.** Debreczen sz. kir. város december hó 10-én tartott tisztújító közgyűlése határozatainak hitelesítése f. hó 14-ikén ment végbe Domahidy Elemér főispán elnöklésével.

— **A muzeumi bizottság ülése.** A városi muzeumi bizottság f. hónap 15-ikén ülést tartott, melyen az igazgatóság bemutatta az 1915. év munkarendjét és költségvetését, valamint javaslatot mutatott be a muzeum helyiségében tör-

tendő berendezkedésről. A muzeumi igazgató időszaki jelentése sok örvendetes eseményt tartalmaz. Végül Zoltai Lajos muzeumőr jelentést tett az ásatásokról.

— **Hirdetés.** Debreczen sz. kir. város központi választmánya közhírré teszi, hogy az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1913. évi XIV. t.-c. 64. §-a értelmében az országgyűlési képviselő-választók 1915. évi ideiglenes névjegyzéke ellen a törvény 59. §-a alapján beadott felszólalásokra és az észrevételekre vonatkozó határozatai — a m. kir. belügyminiszter 159,000—1914. I. a. sz. leirata folytán — 1914. évi december hó 10-étől bezárólag 1914. évi december hó 25-éig a városházán, a kiadóhivatalban (I. em. 25. sz.) d. e. 8—12 óráig közszemlére ki lesznek téve. Debreczen, 1914 november hó 28-án. A központi választmány.

— **Értesítés.** Debreczen szab. kir. város törvényhatósági bizottsága legtöbb adót fizető tagjainak az 1915. évre érvényes névjegyzékében 25. sor szám alatt tollhibából Horváth János birtokos Miklós-utca 28. sz. a. lakos 4961 kor. 89 fill. adóval vétetett fel: jóllehet a szóbanforgó bizottsági tag Horváth János, gyáros Csapó-utca 51. sz. a. lakos 4961 kor. 89 fill. adóösszeggel. Miután ezen leirási hiba a névjegyzék kinyomatása után észleltetett, azt fenti értelemben helyesbitjük. Debreczen, 1914 december 14-én. Márk Endre, az igazoló-választmány elnöke. Dr. Tatay Zoltán, az igazoló-választmány jegyzője.

— **Áthelyezés.** Zsigmond Sándorl a városi tanács a szegényügy vezetésével bizta meg 1914. évi nov. hó 26-án, a nyugalomba vonult Illéssy Gyula tb. kapitány helyére.

— **Elhunyt városi tisztviselő.** Részvétellel értesültünk Szabó Miklósnak, a hordójelző hivatal vezetőjének haláláról, ki december 10-én elhunyt. Régen szolgálta a várost hűséggel és munkaszeretettel. Temetése f. hó 13-án ment végbe nagy részvét mellett. Nyugodjék békében.

— **Értesítés.** Az 1876. évi VI. t.-c. 5. §-ának rendelkezése folytán értesitem a törvényhatósági bizottsági közgyűlés tagjait, hogy a legközelebbi törvényhatósági-bizottsági közgyűlésen, a f. év végén kilépő közigazgatási bizottsági kilépő tagok helye be fog tölteni. Debreczen, 1914. évi december hó 11-én. Kovács József, polgármester.

— „Rózsavölgyi Album 1914. karácsony“ a napokban hagyta el a sajtót. Az album kiadója mellőzött minden üzleti számítást és ennek eredménye, hogy az album tartalmának összeállítása és

kiállítása várakozáson felül sikerült. Országunk első zenemű-kiadó cégétől csak jót vártunk és a legjobbat kaptuk. 80 oldalon 33 értékesnél értékesebb operett, kabaré, magyar és hazafias dalt tartalmaz a 4 koronás album. Huszka, Jacobi, Szirmai, Zerkovitz világsikert aratott művei között találjuk a legnépszerűbb magyar és műdalokat, valamint az alkalmi hazafias darabokat a legjobb letétben. Az album izléses és diszes kiállítása, valamint gazdag tartalma révén, a legalkalmasabb karácsonyi ajándék. Megrendelhető lapunk kiadójában, vagy az album kiadójánál: Rózsavölgyi és Társa es. és kir. udvari zeneműkiadó cégnél, Budapest, IV. ker., Szervita-tér 5. szám.

— **Hajdu vármegye közgyűlése.** Hajdu vármegye folyó hó 15-ikén tartott közgyűlésében Pákozdy Sándor főjegyzőt alispánnak, Rásó István miniszteri s. titkár, főispáni titkárt főjegyzőnek választotta meg egyhangulag. Mindkét megválasztott rászolgált a megye közönségének bizalmára. Tehetséges, munkás, kötelességtudó, művelt férfiak, akik eddigi működésükkel sok érdemet szereztek.

— **A törvényhatósági bizottsági tagok választása.** A sorrend szerint kilépő bizottsági tagok választása december 18-ikán lesz és pedig a Csapó-utcai kerület a tüzoltó laktanyában; a Péterfia-utcai kerület a ref. egyház tanácstermében; a Hatvan-utcai kerület a városi Múzeum helyiségében; a Piac-utcai kerület a városháza közgyűlési termében; a Varga-utcai kerület Timár-utca 4; a Kossuth-utcai kerület a városháza kistanácsstermében.

A választás reggel 8 órakor kezdődik és délután 4 órakor végződik. A jelöltek a következők:

1. Csapó-utcai kerület: Várray János, Körner Adolf, Than Gyula, Bárdos Géza, dr. Szabó Ferenc, Biczó Gyula, O. Végh János.

2. Péterfia-utcai kerület: Kertész Imre, Cziffer Nándor, Medgyesi Ferenc, dr. Barna László, Kertész István, Király József, Nagy Lajos.

3. Hatvan-utcai kerület: dr. Bacsó Dezső, Szántó Győző, Kertész Mihály, Hoffmann Sándor, dr. Sájó Béla, dr. Ferenczy Gyula, dr. Moskovits Miksa, Deutsch Sámuel.

4. Piac-utcai kerület: Kernhoffer József, Dr. Freund Jenő, Kertész János, Dr. Fejér Ferenc, Dávidházy Kálmán, Dr. Jászi Viktor, Wilhelms Emil, Kecskés István, Sztankay F. Béla.

5. Varga-utcai kerület: Uhlarik Béla, Dr. Lóky Béla, Dr. Nyiri Ernő, Rother Ernő, Palai

József, Dr. Gábor Jenő, Jósa Vince, Janovits Miklós.

6. Kossuth-utcai kerület: Dr. Bakonyi Samu, Békés Lajos, Dr. Tervev Tamás, Csürka István, Dr. Kun Béla, Erdődy Lajos, Dr. Burger Péter, Somossy László, Harsányi Imre.

431,666—1914. VI. ü. o.

Körözés.

Az Ujfalu (Kisküküllő m.) községben 1878. évben született állandó lakással nem bíró Nagy Ida (szülei: Sámuel és Balog Amália) nevelőnö illetőségének megállapítása vált szükségessé. Felkérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezettet nyomoztatni s feltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan kihallgatni s a jegyzőkönyvet hozzánk megküldeni sziveskedjenek. Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapesten, 1914. évi november hó 21-én.

A székesövädfros tanácsa.

Hirdetéseket
„A Város“ részére felvesz
 a kiadóhivatal
 Kossuth-utca, Városház épület.

Debreczen sz. kir. város
könyvnyomda-vállalata
 Debreczen, városház épület.

~~~~~

**Készít mindenféle nyomdai munkákat
 a legegyszerűbbtől a legdiszeseb
 kivitelig, jutányos árak mellett.**

„Apolló“ mozgó

Piac- és Miklós-utca sarok.

A debreceni közönség legkedveltebb
mozgó színháza.

Minden 2—3-ik napon

a főváros legelőkelőbb mozgó színházainak ujdonságaiból

gazdag és változatos új műsor.

Délután 5 és 7 órakor félhelyárak.

Kényelmes dohányzó, várakozó és büffé.

Megjelent!

Uj könyv!

Debreczen régi büntetőjoga és ennek alkalmazása a különböző bűnesetekben
1547-től 1750-ig.

Eredeti jegyzőkönyvek nyomán írta:

Konczházi KONCZ ÁKOS

Debreczen sz. kir. város főlevéltárosa, tb. tanácsnok.

Ára 3 korona.

Megrendelhető a szerzőnél (Városház, lévéltári hivatal.)

Magyar királyi államvasutak menetrendje 1914 október 1-től.

DEBRECZENBŐL INDUL:

Budapest felé (postavonat)	reggel	8 ó. 00 p.
Nagyvárad—Budapest felé	d. e.	10 ó. 57 p.
Budapest felé	d. u.	3 ó. 45 p.
Csak Püspök-Ladányig (helyivonat)	este	9 ó. 10 p.
Budapest felé	éjjel	10 ó. 55 p.
Szatmárnémeti felé	éjjel	4 ó. 49 p.
Érmihályfalva—Szatmár felé	d. u.	5 ó. 37 p.
Nyiregyháza felé (postavonat)	reggel	4 ó. 08 p.
Nyiregyháza felé (postavonat)	d. u.	2 ó. 32 p.
Csak Nyiregyházaig (helyivonat)	d. u.	6 ó. 32 p.
Tiszafüred—Füzesabony felé	reggel	5 ó. 20 p.
Tiszafüred—Füzesabony felé	d. u.	5 ó. 03 p.
Nagyvárad (Derecske) felé	reggel	4 ó. 10 p.
Nagyvárad (Derecske) felé	d. u.	4 ó. 08 p.
Sáránd—Nagyléta felé	d. u.	2 ó. 42 p.
Sáránd—Nagyléta felé	este	7 ó. 05 p.
Büdszentmihály—Tiszalök felé	reggel	5 ó. 30 p.
Büdszentmihály—Tiszalök felé	délben	12 ó. 22 p.
Büdszentmihály—Tiszalök felé	d. u.	4 ó. 35 p.
Nyirbátor felé	reggel	5 ó. 36 p.
Nyirbátor felé	délben	12 ó. 00 p.
Nyirbátor felé	este	7 ó. 10 p.

DEBRECZENBE ÉRKEZIK.

Budapest felől	éjjel	10 ó. 13 p.
Budapest felől	éjjel	2 ó. 31 p.
Nagyvárad—Püspökladány felől	reggel	7 ó. 32 p.
Budapest felől	d. e.	10 ó. 43 p.
Püspökladány felől (helyivonat)	d. u.	2 ó. 58 p.
Szatmár felől	éjjel	1 ó. 20 p.
Szatmár felől	d. u.	2 ó. 12 p.
Érmihályfalva felől	d. e.	7 ó. 27 p.
Nyiregyháza felől	éjjel	3 ó. 17 p.
Nyiregyháza felől	délben	12 ó. 05 p.
Nyiregyháza felől (helyivonat)	d. u.	4 ó. 53 p.
Füzesabony—Tiszafüred felől	reggel	7 ó. 42 p.
Füzesabony—Tiszafüred felől	éjjel	10 ó. 09 p.
Nagyvárad (Derecske) felől	reggel	6 ó. 27 p.
Nagyvárad (Derecske) felől	este	8 ó. 13 p.
Nagyléta—Sáránd felől	reggel	7 ó. 27 p.
Nagyléta—Sáránd felől	este	6 ó. 35 p.
Tiszalök—Büdszentmihály felől	reggel	7 ó. 23 p.
Tiszalök—Büdszentmihály felől	d. u.	3 ó. 40 p.
Tiszalök—Büdszentmihály felől	este	10 ó. 37 p.
Nyirbátor felől	reggel	7 ó. 36 p.
Nyirbátor felől	d. u.	3 ó. 23 p.
Nyirbátor felől	este	9 ó. 07 p.

TÓTH GYULA

VASKERESKEDÉSE

Debreczen, a Városház sarkán

A legdusabban felszerelt és berendezett raktára a legkülönbözőbb és legjobb vas- és éreneműeknek. Háztartási eszközök, konyháberendezések. Vasrudak és lemezek. Kocsi és kovács anyagok. Belföldi és külföldi kályhák. Cserép- és vastüzelők. Disztárgyak. Kerti padok és butorok. Edények a legnagyobb és legdiszesebb választékban. Kályharácsok és ellenzők. Fürdőkádak és fürdőszoba felszerelések, mosdók a legolesőbbtől a legdiszesebb kivitelig. Szekértengelyek és a kovács, lakatos és asztalos iparág minden kelte és eszköze. Iróasztal-felszerelések. Öntvények. Diszes madárkalitkák. Zárak. Permetezők. Egyszóval mindazon cikkek, melyek a gazdasághoz és háztartáshoz ..... szükségesek. ....

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.
OLCSÓ ÁRAK ÉS EMELLETT MINDEN CIKKBEN A LEGELSŐ MINŐSÉG.

Debreczeni Hitelbank

Részvénytársaság

Debreczen, Piac- és Széchenyi-utca sarok.

Kölcsönöket ad váltókra, kötelezvényekre és folyószámlákra a legelőnyösebb kamattal.

Elfogad takarékbetéteket betétkönyvecskékre és chekkszámmlára.

Jelzálogkölcsönöket ad földbirtokokra és házakra.

Óvadékkölcsönöket ad vállalkozóknak és bérlőknek.

Elfogad tőzsdei megbízásokat értékpapírok vételére és eladására.

Kölcsönöket nyújt tőzsdén jegyzett értékpapírokra, valamint vidéki pénzüzetek részvényeire.

Leszámitol tárcaváltókat az intézet kebelében alakult hitelrészes csoportban.

Ércpénzek és külföldi bankjegyek beváltása.

Felvilágosítással készséggel szolgál

az Igazgatóság.

Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

Debreczenben, Szent-Anna-utca 13. szám alatt.

Alapított 1867.

Elfogad betéteket. Kölcsönöket nyújt váltókra és ingatlanokra. Törlesztéses kölcsönöket nyújt 600 koronán felül ingatlanokra (földbirtok és házakra). Tőzsdei megbízásokat teljesít értékpapírok vételére és eladására. Kölcsönöket ad értékpapírokra, záloglevelekre és vidéki pénzüzetek részvényeire. Ércpénzeket vesz és elad.

Magyar kir. Osztálysorsjáték főelárusítója.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál

az intézet Vezérigazgatója.

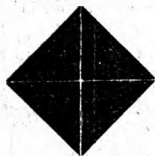
Alföldi Takarékpénztár

DEBRECZEN, Piac-utca 16. sz.

Alaptőke 2.400,00 korona; tartalékok 1.550,000 korona; betétállomány 8.000,000 korona. ++++++

Érdekközösségben:

a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal.

Üzletágai: Tartalékbetétek, Csekkszámok, Váltóleszámitolás, Törlesztéses és jelzálog kölcsönök, Értékpapírok vétele és eladása, Tőzsdei megbízások, hitellevelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. — **Saját árúraktár.**

Safe deposit (magán letétpénztár.)

A filiált intézet: Kabai Takarékpénztár r.-t. Nádudvari Takarékpénztár r.-t. és Hajdúnánási Gazdasági Bank részvény-társaság.

≡≡≡ **Fiókintézet: VÁMOSPÉRCSEN.** ≡≡≡

Debrecen szab.kir. város Világítási Vállalata.

Elvállalja: légszesz- és villamos berendezések elkészítését világítási, erőátviteli, fűtési és főzési célokra. A gáz- és villamos világítás jobb és olcsóbb a petróleumnál. Gázzal sütni és főzni sokkal jobb és félannyiba kerül, mint fával.

Gázfűtés kandallók és fürdőkályhák minden másnál tisztábbak, kényelmesebbek, biztonságosabbak.

A villamos motor legcélszerűbb és legtakarékosabb hajtóerő a világon.

Szép és olcsó lámpák, csillárok és hozzávaló felszerelések kaphatók.

Elsőrendű pirszén (koks) porosz kőszén.

Fekete kőszén-kátrány fatárgyak és épületek megvédésére.

Első minőségű ammoniak sulphat (legbecsesebb nitrogén-légeny tartalmú műtrágya.)

Tetszés szerinti mennyiségben kapható vagy megrendelhető a gyárban, vagy városi üzletünkben

Piac-utca 81-ik szám alatt.

Mindennemü felvilágosítással szívesen szolgál az igazgató:

Debreczeni Jenő gépezsmérnök.

A légszesz- és villamos gyárat az érdeklődő közönség bármikor megtekintheti.

Gyári és igazgatósági telefon: 74. Városi üzlet telefon: 90.

